

ЛННБ України
ім. В. Стефаника

5356592

Амб № 32 9-12/49
Львів. Бібліотека
АН. УРСР

СТЕПАН РУДНИЦЬКИЙ

Лейпциг 1925

ПРО СТАНОВИЩЕ ІСТОРИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО ЗЕМЛЕЗНАННЯ.

Дефініція суті сучасного землезнання, як узагалі дефініція суті кожної живої науки, виходить у різних методологів дуже різна. В двох тезах всі методологи згодні:

1. Предмет землезнання — земля.

2. Землезнання належить до т. зв. простірних наук, воно віджує й описує земні простори, як астрономія (з астрофізиком) небесні.

Щодо третьої головної тези:

Землезнання є загальна наука — нема згоди між методологами. Коли навіть такий «enfant terrible» між ними, а саме Е. Банзе ¹⁾, безпрежень визнає цю тезу й виразно аналізує географію з філософією ²⁾, то мені й її придержуватися, тим більш, що її не від учора голошу ³⁾. На мою (й переважної частини сучасних наукових географів) думку, землезнання є загальна простірна наука про землю. Таке воно було в класичнім старовіку й у часи відродження й теперички є.

Чому-ж — питає дехто — така незгідність у поглядах минулих і теперішніх методологів землезнання? Чому такі довгі часи географію вважано за одну з історичних, а в кожному разі гуманістичних наук? Чому й до нині такі голоси, хоч і досить несміливо, а таки піднімаються? Чому в нас на Україні й у Східній Європі взагалі в'яжуть географію залюбки чи з історичними, чи (саме тепер) з економічними й соціологічними, отже нарешті й гуманістичними науками (Geisteswissenschaften).

Відповісти на ці питання, здавалося-б декому, не легко. Зокрема, коли йдеться про географію, як плутаються в цих справах навіть визначні методологи, пр., хоч-би це були географісти. А проте для дослідника з реальним природничо-географічним світоглядом відповідь на такі й їм подібні питання, як зараз побачимо, дуже неважко. Спробуймо її дати.

¹⁾ E. Banze, Geographie. Petermanns Mitteilungen. 58. Jg. 1912. I. 1. Die Seele der Geographie. Braunschweig und Hamburg 1924. Lexikon der Geographie. Ibidem. 1923. S. 100-101.

²⁾ E. Banze, Die Philosophie der Inbegriff der ganzen Wissenschaft, so ist die Geographie die Philosophie des Erdrealen.

³⁾ Степан Рудницький, Географія. Львів 1905. Ст. 11. Історія землезнання I. Київ-Прага 1925 ст 6 д.

Львівська державна
наукова бібліотека

№ 5356592